บทคัดย่อ

โครงการวิจัย “โครงการการพัฒนาระบบการจัดการเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งรอบนอกอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) พัฒนาระบบการจัดการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตและสร้างรายได้จากผลผลิตเกษตรและหัตถกรรมพื้นบ้านของกลุ่มชุมชนที่เข้มแข็งและต้องการพึ่งพาตนเองตามวิถีประเพณีและวัฒนธรรมของตน 2.) พัฒนารูปแบบการประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายภาคีในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนของกลุ่มชุมชนในหมู่บ้านเป้าหมายของโครงการ ได้ผลว่า

กิจกรรมการพัฒนาเพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวให้พอกินโดยการทำนาขั้นบันได ได้จัดทำแปลงสาธิตที่โรงเรียนบ้านปางแปก และได้รับความร่วมมือจากนักเรียนและชาวบ้าน โดยร่วมกับศูนย์วิจัยข้าวแม่ฮ่องสอน ในปีที่สองได้ขยายผลสู่พื้นที่นาขั้นบันไดของเกษตรกรซึ่งเกษตรกรยอมรับทั้งพันธุ์ข้าวและวิธีปลูกข้าวนาขั้นบันไดเพราะได้ผลผลิตสูงกว่าข้าวไร่

กิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโดยร่วมกับศูนย์วิจัยข้าวแม่ฮ่องสอนเป็นที่ปรึกษา ได้ดำเนินการที่บ้านแม่นะและแพมบกเป็นเวลา 2 ปีสรุปได้ว่า เกษตรกรสามารถคัดและรักษาข้าวพื้นเมืองพันธุ์หม่นหอมได้ รวมทั้งผลิตพันธุ์หอมสกลเป็นพันธุ์หลักได้

กิจกรรมการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าวสาลีและระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวสาลีที่บ้านเวียงเหนือ โดยร่วมกับศูนย์วิจัยข้าวแม่ฮ่องสอนสรุปได้ว่า เกษตรกรสามารถคัดพันธุ์ฝาง 60 ให้บริสุทธิ์และใช้เป็นพันธุ์หลักได้ เก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ถูกต้อง ส่งผลให้เมล็ดพันธุ์ข้าวสาลีมีเปอร์เซ็นต์การงอกอยู่ในระดับสูง (85-90%) และลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้ 20 %

กิจกรรมการพัฒนารูปแบบการผลิตพืชปลอดภัยและปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพที่บ้านแม่นาเติง ได้จัดระบบการผลิตผักปลอดภัยร่วมกับส่วนราชการในพื้นที่ จัดให้กลุ่มผู้ปลูกผักได้ดูงานเชิงปฏิบัติการการผลิตผักปลอดภัย การตลาดและการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รวมทั้งจัดทำแปลงสาธิตเพื่อการถ่ายทอดการผลิตผักปลอดภัย ซึ่งพบว่าประสพผลสำเร็จแบบค่อยเป็นค่อยไปตามวิถีชีวิตของชุมชน เกษตรกรรวมกลุ่มกันจัดซื้อปัจจัยการผลิต แต่ไม่ถึงขั้นรวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่ายเพราะไม่มีปัญหาผลผลิตเกินความต้องการ

กิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลืองของกลุ่มแม่บ้านอำเภอปาย ได้จัดทำเครื่องมืออุปกรณ์อัดก้อนซุปถั่วเหลืองทองและประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ ซึ่งพบว่า เครื่องมือนี้สามารถผลิตภัณฑ์ซุปก้อนถั่วเหลืองได้ดีเหมือนกับผลิตภัณฑ์ที่ขายในท้องตลาด นอกจากนี้ได้สนับสนุนให้ผลิตภัณฑ์ซุปก้อนถั่วเหลืองทองเป็นที่สนใจทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ซึ่งกลุ่มแม่บ้านได้จดอนุสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

Abstract

The purpose of the study were to development agricultural management system for increased product and generated from agricultural productivity and handicraft's community and self-sufficiency from tradition and culture. The development coordinated between associate in area for community empowerment sustainable in outside Pai district, Mae Hong Son province.

The development for increased productivity of rice enough to eat all over year by planting rice terrace technique at Ban Pang Pag. It was aimed demonstration plot at Ban Pang Pag school by coorperation between student of Ban Pang Pag framers and their young students in the school with academic from Mae Hong Son Rice Research Center. Then the result was extended to farmer field, it found that framer agree with rice variety and method to planting rice terrace because of higher yield than upland rice.

The development of seed rice production system at Ban Mae Na and Ban Pam Bog by included with academic from Mae Hong Son Rice Research Center was found that framer agree and can used technology of seed rice production for treat rice HMON HOM and HOM SA KOL varieties for foundation seed production.

The development technology of wheat production and on seed production system at Ban Veing Nour by academic advise from Mae Hong Son Rice Research Center. It found that framers can select pure Fang 60 wheat variety as foundation seed production and follow by academic seed storage advise. This result was increased percentage of seed germination about 85-90% and low costs from chemical fertilizer about 20%.

The development pattern of safe vegetable crop production system and organic fertilizer products at Ban Mae Na Teng, the training program was set to observe how to produce crop for free chemical, marketing and improvement soil fertile at Chiang Mai University. The demonstration safe vegetable crops were set at farmer field. It found that their co-working grew up slowly because they had no Pai marketing problem.

For the production development from soybean value added of Pai housewife group, the equipment to produce soy bean soup product was invented. It can make

good-looking soy bean soup products as commercial. After product contribution, Pai housewife group has now registered petty patent of soy bean soup formular product.